

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutusoi-
keuden laamannien nimittämisestä virkoja ensimmäistä ker-
taa täytettäessä**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki siitä menettelystä, jota noudatettaisiin täytettäessä ensimmäisen kerran vakuutusoi-
keuden laamannin virkoja. Vakuutusoi-
keus on tarkoitettu jakaa nykyisiä jaostoja suu-
rempiin osastoihin, jotka voisivat erikoistua
asiaryhmittäin ja pystyisivät toimimaan tu-
losyksikköinä. Osaston päällikkönä toimisi
vakuutusoi-
keuden laamanni. Täytettäessä en-
simmäisen kerran vakuutusoi-
keuden laaman-

nin virkoja joudutaan siihen tilanteeseen, jos-
sa kaikki vanhemmat vakuutusai-
keuden laamannin virkaa. Tältä osin ehdotetaan
säädettäväksi erillinen laki, joka sisältäisi
menettelysäännökset nimitettäessä en-
simmäisen kerran laamaneja. Laki on tarkoitettu
tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta
2003, eli samanaikaisesti kuin eduskunnassa
11 päivänä joulukuuta 2002 hyväksytty va-
kuutusoi-
keuslaki.

**1. Nykytila ja ehdotetut muutok-
set**

Vakuutusoi-
keudesta annetun lain (14/1958)
2 §:n mukaan vakuutusoi-
keudessa on vakuu-
tusai-
keuden laamanni. Näiden lisäksi vakuu-
tusai-
keudessa on lääkärijäseniä ja muita
maallikkojäseniä.

Vakinaisen tuomarin nimittää tasavallan
presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuk-
sesta. Virka on ennen sen täyttämistä julistet-
tava haettavaksi. Vakuutusai-
keus julistaa
vanhemman ja nuoremman vakuutusai-
keuden laamannin viran haettavaksi. Tuomarinvalintalautau-
kunnan tehtävänä on valmistella valtioneu-
vostolle viran täyttämistä ja tehdä perusteltu
esitys virkaan nimittämisestä. Lautakunta
pyytää ennen nimitysesityksen tekemistä lau-
sunnan hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka
on julistanut viran haettavaksi. Vakuutusai-
keus päättää lausunnosta hallintojaostoksi
nimitetyssä kokoonpanossa, johon kuuluvat
vakuutusai-
keuden laamanni ja vakuutusai-
keuden laamanni.

Tuomari-
keus voidaan nimittää oikeustieteen
kandidaatin tutkinnon suorittanut oikeamieli-
nen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla
toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa
tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täy-
tettävänä olevan viran menestyksellisen hoi-

tamisen edellyttämä perehtyneisyys viran
tehtävälleen sekä tarvittavat henkilökohtaiset
ominaisuudet. Vakuutusai-
keuden laamanni voi-
daan nimittää henkilö, jolla on edellä mainit-
tujen edellytysten lisäksi johtamistaitoa.

Perustuslain 103 §:n mukaan tuomareilla
on vahvempi virassapysymisoikeus kuin
muilla virkamiehillä. Perustuslaissa säädetyyn
tuomarin virassapysymisoikeuteen kuu-
luu, ettei tuomaria voida irtisanoa. Tuomaria
ei voida myöskään ilman hänen suostumusta
siirtää toiseen virkaan, ellei siirto aiheu-
du tuomioistuimlaitoksen uudelleenjärjestä-
misestä.

Vuoden 2003 talousarvioesitykseen liittyy
hallituksen esitys vakuutusai-
keuslaiksi ja sii-
hen liittyväksi lainsäädännöksi (101/2002
vp). Esityksen tavoitteena on muun muassa
vakuutusai-
keuden organisaation kehittäminen
nykyistä joustavammaksi ja erikois-
tuneemmaksi. Vakuutusai-
keuden jakaminen
pienempiin helpommin hallittaviin yksiköi-
hin toteutettaisiin jakamalla se osastoihin.

Osastojen johtamista varten perustettaisiin
uusia vakuutusai-
keuden laamannin virkoja.
Laamannien tehtävänä olisi seurata oikeus-
käytäntöä osastollaan sekä vastata osastonsa
tulostavoitteen toteutumisesta. Virka olisi
sellainen päällikkötason virka, jonka kelpoi-
suusvaatimukseksi olisi perusteltua säätää

johtamistaito. Vakuutusosoikeuden muiden lainoppineiden jäsenten virkanimikkeitä korjattaisiin myös siten, että nykyisistä vanhemman ja nuoremman vakuutustuomarin virkanimikkeistä luovuttaisiin ja niiden tilalle tulisi yhtenäinen vakuutusosoikeustuomarin virkanimike.

Nykyisten asiamäärien pohjalta arvioituina vakuutusosoikeuteen voitaisiin muodostaa kolme osastoa. Vakuutusosoikeustuomarit erikoistuisivat nykyistä enemmän osastollaan käsiteltäviin asiaryhmiin. Tämä tehostaisi juttujen käsittelyä ja parantaisi ratkaisujen laatua. Kullekin osastolle on tarkoitus perustaa vakuutusosoikeuden laamannin virka. Vastaavasti lakkautettaisiin kolme vanhemman vakuutustuomarin virkaa, tällä hetkellä näitä virkoja on seitsemän. Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen toteutetaan vuoden 2003 talousarviossa. Kaikki vakinaisen vanhemman vakuutustuomarin viranhaltijat eivät siis voi saada osaston johtajana toimivan vakuutusosoikeuden laamannin virkaa. Vaikkakin virat vastaisuudessa olisivat hakuvirkoja, ei niitä ensimmäistä kertaa täytettäessä voida noudattaa täydellistä hakumenettelyä.

Edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tuomareiden nimittämisestä annettua lakia (205/2000) muutettaisiin paitsi muuttamalla vakuutusosoikeuden lainoppineiden jäsenten virkanimikkeet edellä mainituin tavoin myös siten, että vakuutusosoikeuden laamanniksi voitaisiin nimittää henkilö, jolla on myös johtamistaitoa. Virkoja ensimmäistä kertaa täytettäessä ei virkoihin ilmoittautuneilta voida vaatia johtamistaitoa, sillä tätä edellytystä ei ole vanhemmilla vakuutustuomareilla, joiden joukosta laamannit nimitetään. Tämän vuoksi tässä esityksessä ehdotetaan, että nykyisten vanhempien vakuutustuomareiden keskuudesta voitaisiin nimittää tähän tehtävään kyvykkäimmät henkilöt. Muilta kuin hakumenettelyn osalta noudatettaisiin mahdollisimman tarkoin niitä säännöksiä, joita noudatetaan vakuutusosoikeuden tuomareiden nimittämisessä.

Ehdotetun lain 1 §:ssä todettaisiin lain soveltamisen rajoittuminen siihen, kun vakuutusosoikeuden laamannin virat täytetään ensimmäisen kerran.

Lain 2 § koskisi vakuutusosoikeuden vanhempia vakuutustuomareita, jotka voisivat

hakumenettelyn sijasta ilmoittautua laamannin virkoihin. Ilmoittautuminen rajattaisiin vakinaisiin vanhempiin vakuutustuomareihin, koska laamannin virat perustetaan vanhempien vakuutustuomarin virkojen tilalle. Kuten ehdotetun vakuutusosoikeuslain perusteista ilmenee, vakuutusosoikeuden laamannin tehtävät poikkeaisivat nykyisten jaoston puheenjohtajien tehtävistä siten, että laamannille kuuluisi lainkäyttötehtävien lisäksi johtamiseen ja osaston hallintoon kuuluvia tehtäviä. Nykyisten vanhempien vakuutustuomareiden keskuudesta tulisi valita tähän tehtävään kyvykkäimmät henkilöt.

Lain 3 §:n 1 momentin mukaan laamannien nimittämisessä ensimmäistä kertaa noudatettaisiin muutoin, mitä tuomarin viran täyttämistä muualla lainsäädännössä on säädetty. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että virkaa ensimmäistä kertaa täytettäessä laamanneilta ei vaadittaisi johtamistaitoa eli sovellettaisi tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:ää sellaisena kuin se on voimassa tämän lain tullessa voimaan.

2. Esityksen vaikutukset

Tällä esityksellä on vaikutuksia lähinnä vakuutusosoikeuden vanhemman vakuutustuomarin viran haltijoihin, joista kolme tullaan nimittämään vakuutusosoikeuden laamannin virkaan.

3. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2003 eli samanaikaisesti ehdotetun vakuutusosoikeuslain kanssa, jonka eduskunta on hyväksynyt 11 päivänä joulukuuta 2002.

Jotta nimittämiset saataisiin suoritetuiksi ajoissa, tulisi laissa antaa myös mahdollisuus ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin jo ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

vakuutusoikeuden laamannien nimittämisestä virkoja ensimmäistä kertaa täytettäessä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tätä lakia sovelletaan täytettäessä ensimmäisen kerran vakuutusoikeuslaissa (/) mainittuja vakuutusoikeuden laamannin virkoja.

2 §

Vakuutusoikeuden laamannin virkaan voivat ilmoittautua vakuutusoikeuden vanhemman vakuutustuomarin viran haltijat.

3 §

Vakuutusoikeuden laamannin nimittämiseen sovelletaan muutoin, mitä tuomareiden

nimittämisestä annetussa laissa (205/2000) säädetään.

Vakuutusoikeuden laamannin nimittämisestä virkaa ensimmäistä kertaa täytettäessä sovelletaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:ää sellaisena kuin se on voimassa tämän lain tullessa voimaan.

4 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2003.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*